[כדתימא כבוהות מע:]

עה א מיי' פי"ח מהלכות אבל הלכה ו:

עו ב ג מיי' פי"ח מהל' ת"ת הלכה ח סמג לאוין עה טוש"ע יו"ד סי' תקמז סעיף יא:

עז ד מיי' שם הלכה ד:

עח ה מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם:

עט ו מיי' פי"ז מהלכות ת"ת הלכה טו סמג לאוין עה טוש"ע שם סעיף י:

פ ז מיי' פי"ז מהלכות ת"ת הלכה טו ופי"ח מהלכות תשובה הלכה יד סמג לאוין שם טוש"ע שם סי' תקמו סעיף ה ג ומוש"ע יו"ד סי' סד סעיף ו:

פא ח מיי' פי"ז מהלכות ת"ת הלכה כ טוש"ע יו"ד שם סעיף ה:

פב ט י מיי' פי"ז מהל' ת"ת הלכה כ טור ש"ע שם סי' תקמא סעיף ה:

פג כ מיי' שם פי"ח הלכה יג טוש"ע שם סעיף ג:

פד ל מיי' שם פי"ז הלכה טז ופי"ח מהל' תשובה הלכה יד טוש"ע יו"ד סי' סב סעיף ג:

נוסח אחר

1) אין חופרין קברות במועד אבל מחנכין אותם

2) עושין בניכה של כוסמין בחג' במועד (אין הבדר הנכה טירחא)

3) עושין אין במועד אבל אם טח

נוסח מקבל

4) עושים לחם אין נושאין נשים במועד

*לפי *שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום, מאן ביניהו? אביי ביי"ר דקעביד בחנם:

מתני' אין חופרין כוכין וקברות במועד אבל מחנכין את הכוכין במועד ועושין: נברכת במועד, וארון עם המת בחצר, רבי יהודה אוסר אלא אם כן יש עמו נסרים:

גמ' מאי כוכין ומאי קברות? אמר רב יהודה כוכין=בחפירה וקברות=בבנין תניא נמי הכי אלו הן כוכין ואלו הן קברות כוכין=בחפירה וקברות=בבנין: אבל מחנכין את הכוכין: כיצד מחנכין? אמר רב יהודה ישאם היה ארוך מקצרו, במתניתא תנא *מאריך בו ומרחיב בו: ועושין נברכת כו': מאי "נברכת"? אמר רב יהודה זו בקיע והתניא הנברכת והבקיע? אמר אביי ואיתימא רב כהנא גיהא ובר גיהא: וארון עם המת בחצר: תנינא להא דתנו רבנן עושין כל צורכי המת: נוזזין לו שערו, ומבבסין לו בסותו, ועושין לו ארון מנסרין המנוסרין מערב יו"ט רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מביאין עצים ומנסרן בצינעא בתוך ביתו: **מתני'** *אין נושאין נשים במועד: לא בתולות ולא אלמנות ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו אבל מחזיר הוא את גרושתו, ועושה אשה תכשיטיה במועד רבי יהודה אומר לא תסוד מפני שניוול הוא לה. *ההדיוט תופר כדרכו, והאומן מכליב, ומסרגין את המטות רבי יוסי אומר ממתחין: **גמ'** וכי שמחה היא לו מאי הוי? אמר רב יהודה אמר שמואל וכן אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא ואמרי לה אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא לפי שאין מערבין שמחת בשמחה רבה בר [רב] הונא אמר מפני שמניח שמחת הרגל ועוסק בשמחת אשתו אמר ליה אביי לרב יוסף: הא דרבה בר [רב] הונא-דרב הוא דאמר רב דניאל בר קטינא אמר רב *מנין שאין נושאין נשים במועד שנאמר "ושמחת בחגך" בחגך ולא באשתך עולא אמר מפני הטורח ורבי יצחק נפחא אמר מפני ביטול פריה ורביה מיתיבי כל אלו שאמרו אסורין לישא במועד מותרין

לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום. כלומר כיון דמת אין משתכח מן הלב שלשים יום אם מספידו פחות משלשים יום לפני הרגל אתי למיספד כרגל דעדיין לא שכחו: **דעביד בחנם.** משום מעות שזימן לרגל כיון דספדן עביד בחנם שפיר דמי תורה אור

[כריתות נח: ע"ש]

מתני' אין חופרין כוכין וקברות.. לצורך מתים שדרכן לחפור כוכין וקברות לזמן לצורך מתים שימותו דטירחא יתירא הוא: **מחנכין.** מפרש בגמ': **נברכם.** בריכה של כוסמין ולית ביה טירחא כולי האי: **וארון עם המת בחצר.** שהמת שם מותר לעשות ארון ולנסר הנסרים מתשעלה לצורך הארון ולעשותו כולו אבל לא בחצר אחרת שלא יאמרו מלאכה אחרת היא: **ר' יהודה אוסר.** להביא עצים ולעשותן נסרים לצורך הארון אע"פ היו מנוסרים בתחילה

[תוספתא פ"ח]

קודם י"ט: **גמ' גיהא וגר גיהא.** (ה) בריכה גדולה שעושין בחצר שיכנסו בו כל השופכים, "בקיע"=בר גיהא בריכה קטנה שעושין סמוך לגדולה כדי שיכנסו המים היוצאין מן הגדולה לקטנה שהיא מליאה ונכנסין לקטנה: **וארון עם המת בחצר.** כלומר כשמת בחצר (שפיר דמי) דמוכחא מילתא דלצורך המת עבידא מני למיעבד ארון ובאותה חצר:

[לקמן יח:]

מנסרין המנוסרין. יש עמו נסרין מעוקלין מערב המועד דטורח גדול לעשותן במועד: **מתני' מפני ששמחה היא לו.** מפרש בגמ': **מחזיר גרושתו.** דאינה שמחה כל כך:

[לקמן יג. פסחים נה:]

ועושה אשה תכשיטיה. הני תכשיטין דקא מפרש בגמ': **לא תסוד.** בסיד מפני שניוול הוא אצלה עכשיו במועד שהיא תסוד בסיד ומלטערת: **ומסרגין את המטות.** בגמ' מפרש: **גמ' מאי הוי.** וכי שמחה אסורה ביו"ט: **דאין מערבין שמחה בשמחה.** כלומר בעינן לישמח בשמחת מועד לחודיה: **מפני הטורח.** ליטרח לצורך ניסואין, וטירחא במועד אסור: **משום ביטול פריה ורביה.** דאי שרי נשואין ביו"ט אין אדם טושא אשה כל השנה כולה אלא ממתין עד המועד שיהא עושה סעודה אחת למועד ולנשואין:

מותרין

הדא דאמר במת שאינו מפורסם אבל במת שמפורסם עושין לו ארון אפילו בשוק כהדא דרבי חגיגא הכרייהו דרבנן למך בחול המועד עבדי ליה ארון בשוקא וקרא דלדין שיש קהלות מועטין השבינן להו מפורסם לכולהו מתיס: **גיהא** ובר גיהא. פי' ר"ח מחמגן וגדיין דפרק לא יחפור (ב"ב דף יפ:) ונינתא דהתם תנן מרחיקין את הגברכת שלשה טפחים וקאמרינן בגמ' לא שנו אלא מן המגדיין אבל מן הגדיין אלרבע אמות ותוספתא* תני מרחיקין את הגברכת ואת הבקיעה שלשה טפחים: **ומנסרן** בצנעה. ואסור בפרהסיא ויש ליתן טעם דלא דמי להתיר (שבת דף קמו:) דכל שאפשר הכמים משום מרחיק הטיין כו' ודמי טפי להתיר דפ' אע"פ (כתובות פ' ופס) ליעור שעלו בו קשקשים כו': **אבל** מחזיר גרושתו. בירושלמי הכל דתימא מהבישואין פירוש גרשה אחר נישואין והחזיר אבל לא מן הארוסין: **לפי** שאין מערבין שמחה בשמחה. גזירת הכתוב כדדרים לקמן מקרא דשלמה ובירושלמי דרש מדכתיב מלא שבוע זאת וטעם גרשה קלת דכמו שאין עושין מלות הבילות* דבעינן שיהא לבו פנוי למצוה אחת ולא יפנה עצמו הימנה וכן שמחה בשמחה יהיה לבו פנוי בשמחה: **בחגך** ולא באשתך. *עיקר דרשה הוא ולא אסמכתא כדאמרינן פ"ק דחגיגה (ד' ח: ופס) ורב אשי אמר מאי דרש כיה: **מפני** הטורח. מתקיתין הכי פ"ק מפני שמחה היא לו ומשמה אותה כדלון עד הרגל שיהא שמח אז שיהיה פנוי. והא דקתני אבל מחזיר גרושתו אין שמחה לו ולא שייך עירוב (ג) בשמחה ולא מיהת שמחת הרגל גם אין טורח בה וגם ביטול פריה ורביה אין כאן שהיה לו אשה כבר ושמחת דמילתא יש לו בעיס וגם אין רגיל לשהות דבר זה עד הרגל, וסעודת בריתא מילה מותר לעשות בחול המועד דליכא שמחה כדאמרינן פ' קמא דכתובות (ד' ח:) דלא מברכין שהשמחה במעונו משום דהיא ליה לערה ליעוקה אי נמי לאין שזמנו קבוע אין לבטל זה מפני זה אבל סעודת פדיון הבן צריך עיון אם מותר לעשות במועד ואין לומר הא זמנה קבוע הינה בזמנה אלא בזמנה הילך יהא מותר וגרסה לא דקיימא לן כרב אשי דדרים בחגיגה בפ"ק (ד' ח: ופס) "בחגך" ולא באשתך ואיתא אסור לערב שמחה בשמחה כי אם סעודת נישואין לבד: ליבעי

[ברכות מט.]

מתני' אין חופרין קברות במועד אבל מחנכין אותם ועושין בניכה של כוסמין בחג' במועד (אין הבדר הנכה טירחא) אם טח אינו אבל אם הוא אדם חשוב עושין לו ארון אפילו בשוק כך דמך ר' חנינא חברין דרבנן עידו ליה ארון בשוק. והכל מודים שלא יקוץ ארזים ודכוותיה לא יחצוב לו אבנים ואם היו חצובות פליגתא דר' יהודה ורבנן: **מתני'** אין נושאין נשים במועד כו'. מ"ש א"ר חנינא מפני שמערבין שמחת הרגל בשמחת אשתו דאמר רב אמר משום שנאמר ושמחת בחגך ולא באשתך. עולא אמר מפני הטורח רבי יצחק נפחא אומר משום ביטול פריה ורביה שאם אתה מתירו להכניסה במועד אף מעבירה הוא בכל השנה כולה שלא יבטל מלאכתו ומכניסה ברגל ונמצא מבטל כל אותה שנה. ומותבינן כל אלו שאמרו בנין בתולות אלמנות כו' אסורות לישא במועד ומותרין בערב הרגל קשיא

[כדתימא כבוהות מע:]

לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום. כלומר כיון דמת אין משתכח מן הלב שלשים יום אם מספידו פחות משלשים יום לפני הרגל אתי למיספד כרגל דעדיין לא שכחו: **דעביד בחנם.** משום מעות שזימן לרגל כיון דספדן עביד בחנם שפיר דמי תורה אור

[כריתות נח: ע"ש]

מתני' אין חופרין כוכין וקברות.. לצורך מתים שדרכן לחפור כוכין וקברות לזמן לצורך מתים שימותו דטירחא יתירא הוא: **מחנכין.** מפרש בגמ': **נברכם.** בריכה של כוסמין ולית ביה טירחא כולי האי: **וארון עם המת בחצר.** שהמת שם מותר לעשות ארון ולנסר הנסרים מתשעלה לצורך הארון ולעשותו כולו אבל לא בחצר אחרת שלא יאמרו מלאכה אחרת היא: **ר' יהודה אוסר.** להביא עצים ולעשותן נסרים לצורך הארון אע"פ היו מנוסרים בתחילה

[תוספתא פ"ח]

קודם י"ט: **גמ' גיהא וגר גיהא.** (ה) בריכה גדולה שעושין בחצר שיכנסו בו כל השופכים, "בקיע"=בר גיהא בריכה קטנה שעושין סמוך לגדולה כדי שיכנסו המים היוצאין מן הגדולה לקטנה שהיא מליאה ונכנסין לקטנה: **וארון עם המת בחצר.** כלומר כשמת בחצר (שפיר דמי) דמוכחא מילתא דלצורך המת עבידא מני למיעבד ארון ובאותה חצר:

[לקמן יח:]

מנסרין המנוסרין. יש עמו נסרין מעוקלין מערב המועד דטורח גדול לעשותן במועד: **מתני' מפני ששמחה היא לו.** מפרש בגמ': **מחזיר גרושתו.** דאינה שמחה כל כך:

[לקמן יג. פסחים נה:]

ועושה אשה תכשיטיה. הני תכשיטין דקא מפרש בגמ': **לא תסוד.** בסיד מפני שניוול הוא אצלה עכשיו במועד שהיא תסוד בסיד ומלטערת: **ומסרגין את המטות.** בגמ' מפרש: **גמ' מאי הוי.** וכי שמחה אסורה ביו"ט: **דאין מערבין שמחה בשמחה.** כלומר בעינן לישמח בשמחת מועד לחודיה: **מפני הטורח.** ליטרח לצורך ניסואין, וטירחא במועד אסור: **משום ביטול פריה ורביה.** דאי שרי נשואין ביו"ט אין אדם עושה אשה כל השנה כולה אלא ממתין עד המועד שיהא עושה סעודה אחת למועד ולנשואין:

מותרין

הדא דאמר במת שאינו מפורסם אבל במת שמפורסם עושין לו ארון אפילו בשוק כהדא דרבי חגיגא הכרייהו דרבנן למך בחול המועד עבדי ליה ארון בשוקא וקרא דלדין שיש קהלות מועטין השבינן להו מפורסם לכולהו מתיס: **גיהא** ובר גיהא. פי' ר"ח מחמגן וגדיין דפרק לא יחפור (ב"ב דף יפ:) ונינתא דהתם תנן מרחיקין את הגברכת שלשה טפחים וקאמרינן בגמ' לא שנו אלא מן המגדיין אבל מן הגדיין אלרבע אמות ותוספתא* תני מרחיקין את הגברכת ואת הבקיעה שלשה טפחים: **ומנסרן** בצנעה. ואסור בפרהסיא ויש ליתן טעם דלא דמי להתיר (שבת דף קמו:) דכל שאפשר הכמים משום מרחיק הטיין כו' ודמי טפי להתיר דפ' אע"פ (כתובות פ' ופס) ליעור שעלו בו קשקשים כו': **אבל** מחזיר גרושתו. בירושלמי הכל דתימא מהבישואין פירוש גרשה אחר נישואין והחזיר אבל לא מן הארוסין: **לפי** שאין מערבין שמחה בשמחה. גזירת הכתוב כדדרים לקמן מקרא דשלמה ובירושלמי דרש מדכתיב מלא שבוע זאת וטעם גרשה קלת דכמו שאין עושין מלות הבילות* דבעינן שיהא לבו פנוי למצוה אחת ולא יפנה עצמו הימנה וכן שמחה בשמחה יהיה לבו פנוי בשמחה: **בחגך** ולא באשתך. *עיקר דרשה הוא ולא אסמכתא כדאמרינן פ"ק דחגיגה (ד' ח: ופס) ורב אשי אמר מאי דרש כיה: **מפני** הטורח. מתקיתין הכי פ"ק מפני שמחה היא לו ומשמה אותה כדלון עד הרגל שיהא שמח אז שיהיה פנוי. והא דקתני אבל מחזיר גרושתו אין שמחה לו ולא שייך עירוב (ג) בשמחה ולא מיהת שמחת הרגל גם אין טורח בה וגם ביטול פריה ורביה אין כאן שהיה לו אשה כבר ושמחת דמילתא יש לו בעיס וגם אין רגיל לשהות דבר זה עד הרגל, וסעודת בריתא מילה מותר לעשות בחול המועד דליכא שמחה כדאמרינן פ' קמא דכתובות (ד' ח:) דלא מברכין שהשמחה במעונו משום דהיא ליה לערה ליעוקה אי נמי לאין שזמנו קבוע אין לבטל זה מפני זה אבל סעודת פדיון הבן צריך עיון אם מותר לעשות במועד ואין לומר הא זמנה קבוע הינה בזמנה אלא בזמנה הילך יהא מותר וגרסה לא דקיימא לן כרב אשי דדרים בחגיגה בפ"ק (ד' ח: ופס) "בחגך" ולא באשתך ואיתא אסור לערב שמחה בשמחה כי אם סעודת נישואין לבד: ליבעי

[ברכות מט.]

מתני' אין חופרין קברות במועד אבל מחנכין אותם ועושין בניכה של כוסמין בחג' במועד (אין הבדר הנכה טירחא) אם טח אינו אבל אם הוא אדם חשוב עושין לו ארון אפילו בשוק כך דמך ר' חנינא חברין דרבנן עידו ליה ארון בשוק. והכל מודים שלא יקוץ ארזים ודכוותיה לא יחצוב לו אבנים ואם היו חצובות פליגתא דר' יהודה ורבנן: **מתני'** אין נושאין נשים במועד כו'. מ"ש א"ר חנינא מפני שמערבין שמחת הרגל בשמחת אשתו דאמר רב אמר משום שנאמר ושמחת בחגך ולא באשתך. עולא אמר מפני הטורח רבי יצחק נפחא אומר משום ביטול פריה ורביה שאם אתה מתירו להכניסה במועד אף מעבירה הוא בכל השנה כולה שלא יבטל מלאכתו ומכניסה ברגל ונמצא מבטל כל אותה שנה. ומותבינן כל אלו שאמרו בנין בתולות אלמנות כו' אסורות לישא במועד ומותרין בערב הרגל קשיא

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה גיהא ובר גיהא נכרכת בריכה גדולה שעושין כו' היוצאין מן הגדולה כשהיא מליאה כו' כ"ל ד"ה בקטנה נמתק: (ג) תוס' ד"ה מפני ביטול כו' ולא שייך עירוב שמחה בשמחה ולא: ותיכת לקטנה נמתק: